

Brüssel, 19. mai 2017
(OR. en)

9057/17

Institutsioonidevaheline
dokument:
2016/0404 (COD)

COMPET 328
MI 400
ETS 38
DIGIT 132
SOC 329
EMPL 246
CONSOM 202
CODEC 785

MÄRKUS

Saatja:	Eesistujariik
Saaja:	Nõukogu
Eelmise dok nr:	8713/17 COMPET 282 MI 365 ETS 33 DIGIT 111 SOC 300 EMPL 225 CONSOM 168 CODEC 701
Komisjoni dok nr:	5281/1/17 REV 1 COMPET 22 MI 32 ETS 3 DIGIT 6 SOC 16 EMPL 12 CONSOM 11 CODEC 36 IA 7
Teema:	Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV, milles käsitletakse uute kutsealasid reguleerivate õigusnormide vastuvõtmisele eelnevat proportsionaalsuse kontrolli – Üldine lähenemisviis

Delegatsioonidele edastatakse eespool nimetatud ettepaneku tekst, mis on koostatud alaliste esindajate komitee 10. mai 2017. aasta koosoleku tulemusena.

Eesistujariigi sõnastusettepanekud on esitatud **paksus allajoonitud kirjas**; väljajäetud tekst on tähistatud nurksulgudega [...].

Nõukogul palutakse leppida kõnealuse teksti suhtes kokku üldises lähenemisviisis.

Ettepanek:

**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV,
milles käsitletakse uute kutsealasid reguleerivate õigusnormide vastuvõtmisele eelnevat
proportsionaalsuse kontrolli**

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 46, artikli 53 lõiget 1 ja artiklit 62,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust²,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

¹ ELT C , , lk .

² ELT C , , lk .

ning arvestades järgmist:

- (1) Kutsevabadus on põhiõigus. Euroopa Liidu põhiõiguste harta tagab nii kutsevabaduse kui ka ettevõtlusvabaduse. Tööjõu vaba liikumine, asutamisvabadus ja teenuste osutamise vabadus on aluslepingus sätestatud ühtse turu aluspõhimõtted. Seepärast ei tohiks liikmesriikide õigusnormid, mis käsitlevad juurdepääsu reguleeritud kutsealadele, põhjustada põhjendamatuid ja ülemääraseid takistusi nende põhiõiguste kasutamisele.
- (2) Kuna liidu õiguses puuduvad erisätted, mis ühtlustavad reguleeritud kutsealale juurdepääsu ja sellel tegutsemise nõudeid, on liikmesriikidel eesõigus otsustada, kas ja kuidas kutseala reguleerida, järgides mittediskrimineerimise ja proportsionaalsuse põhimõtteid.
- (3) Proportsionaalsuse põhimõte on üks liidu õiguse üldpõhimõtteid. Kohtupraktikast³ järeldub, et liikmesriikide meetmed, mis võivad takistada aluslepinguga tagatud põhivabaduste kasutamist või muuta selle vähem atraktiivseks, peavad täitma neli tingimust: neid tuleb kohaldada mittediskrimineerivalt, need peavad olema põhjendatud avaliku huvi eesmärkidega, need peavad olema kohased püstitatud eesmärgi saavutamiseks ja need ei tohiks minna kaugemale eesmärgi saavutamiseks vajalikust.

³ Kohtuasi C-55/94 Reinhard Gebhard vs. Consiglio dell'Ordine degli Avvocati e Procuratori di Milano (EKL 1995, I-4165).

- (4) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2005/36/EÜ⁴ kehtestati liikmesriikidele kohustus hinnata juurdepääsu reguleeritud kutsealadele ja nendel tegutsemist piiravate nõuete proportsionaalsust ning teavitada komisjoni hindamise tulemustest, käivitades nn vastastikuse hindamise protsessi. See protsess tähendas, et liikmesriigid pidid vaatama läbi kõik õigusaktid nende territooriumil reguleeritavate kutsealade kohta.
- (5) Vastastikuse hindamise protsess paljastas nende kriteeriumide ebaselguse, mida liikmesriikide pädevad ametiasutused peaksid kasutama juurdepääsu reguleeritud kutsealadele ja nendel tegutsemist piiravate nõuete proportsionaalsuse hindamisel, samuti selliste meetmete ebaühtlase kontrolli kõigil reguleerimistasanditel. Vältimaks siseturu killustamist ja kõrvaldamaks töötaja või füüsilisest isikust ettevõtjana teatavatel kutsealadel tegevuse alustamise ja jätkamise tõkked, on vaja kehtestada liidu tasandil ühtne lähenemisviis, mis hoiaks ära ebaproportsionaalsete õigusaktide vastuvõtmise.
- (6) Komisjon tuvastas oma 28. oktoobri 2015. aasta teatises „Ühtse turu täiustamine: rohkem võimalusi inimestele ja ettevõtetele“⁵ vajaduse võtta vastu proportsionaalsuse analüüsi raamistik, mida liikmesriigid saaksid kasutada kutsealasid reguleerivate kehtivate õigusnormide läbivaatamisel ja uute kavandamisel.
- (7) Käesoleva direktiiviga hõlmatud meetmed peaksid olema seotud direktiivi 2005/36/EÜ kohaldamisalasse kuuluvate reguleeritud kutsealadega. **Käesoleva direktiivi kohaldamisel peaks mõiste „reguleeritud kutseala“ hõlmama nii olemasolevaid reguleeritud kutsealasid, mis on määratletud direktiivis 2005/36/EÜ, kui ka neid kutsealasid, mille reguleerimist liikmesriigid kaaluvad nii, et need kuuluksid direktiivis 2005/36/EÜ määratletud mõiste „reguleeritud kutseala“ alla.** Käesolev direktiiv peaks kehtima lisaks direktiivile 2005/36/EÜ, piiramata muid, eraldi liidu õigusaktiga kehtestatud sätete kohaldamist, mis reguleerivad juurdepääsu kindlale reguleeritud kutsealale ja sellel tegutsemist.

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. septembri 2005. aasta direktiiv 2005/36/EÜ kutsevalifikatsioonide tunnustamise kohta (ELT L 255, 30.9.2005, lk 22).

⁵ COM (2015)550 final.

- (7a) Direktiiviga kehtestatakse õigusnormid, mida tuleks kohaldada enne reguleeritud kutsealadele juurdepääsu või nendel tegutsemist piiravate uute õiguslike, regulatiivsete või haldussätete vastuvõtmist või selliste kehtivate sätete muutmist. Käesoleva direktiivi kohaldamisalasse ei peaks kuuluma sätted, mis ei piira juurdepääsu reguleeritud kutsealadele või nendel tegutsemisele, näiteks koolituskursuste sisu redaktsioonilised muudatused või tehnilised kohandused.**
- (7b) Kui liikmesriik võtab oma õigusesse üle liidu eraldi õigusaktiga kehtestatud konkreetset kutseala reguleerivad erinõuded, siis ei peaks käesoleva direktiivi erisätetes ette nähtud proportsionaalsuse hindamist kohaldama. Sellest olenemata peaksid kohaldatavaks jääma need käesoleva direktiivi sätted, mis puudutavad järelevalve-, teabe- ja läbipaistvusnõudeid.**
- (8) Liikmesriigid peaksid saama usaldada ühtset õigusraamistikku, mis põhineb selgelt määratletud õiguslikel mõistetel, mis on seotud kutsealade erinevate reguleerimisviisidega liidus. On mitmeid kutseala reguleerimise viise, näiteks reserveerides juurdepääsu konkreetsele tegevusalale või sellel tegutsemise õiguse kutsequalifikatsiooni omajatele. Siseriiklikud õigusaktid võivad reguleerida ka ühte kutsealal tegutsemise viisidest, sätestades kutsenimetuse kasutamise tingimused.
- (9) Põhjendatuse ja proportsionaalsuse tõendamise kohustus on liikmesriikidel. Seega peaksid liikmesriigi reguleerimisvajaduse põhjendusele lisanduma asjaomase riigi võetud meetme sobivuse ja proportsionaalsuse analüüs ning konkreetsed tõendid tema argumentide põhjendamiseks, **võttes arvesse asjaomase liikmesriigi konkreetseid asjaolusid. Uutele või muudetud sätetele lisatud teave peaks hõlmama piisavalt üksikasjalikku selgitust, mis võimaldaks hinnata vastavust proportsionaalsuse põhimõttele.**

- (10) On asjakohane kontrollida [...] reguleeritud kutsealadele juurdepääsu ja nendel tegutsemist piiravate **uute või muudetud** sätete proportsionaalsust **pärast õigusakti vastuvõtmist**. Piiravate siseriiklike õigusaktide proportsionaalsuse kontroll reguleeritud kutsealade valdkonnas peaks põhinema mitte üksnes asjaomase õigusakti eesmärgil selle vastuvõtmise ajal, vaid ka selle mõjul, mida on hinnatud pärast selle vastuvõtmist. Siseriiklike õigusaktide proportsionaalsuse hindamine peaks põhinema sellel, kuidas on olukord **reguleeritud kutsealade** valdkonnas muutunud pärast õigusakti vastuvõtmist.
- (11) Liikmesriigid peaksid viima läbi proportsionaalsuse hindamist, **kaasa arvatud juhul, kui kutseala reguleeritakse kaudselt, volitades seda tegema konkreetse kutseorgani**, objektiivselt ja sõltumatult [...], **võttes arvesse objektiivseid tähelepanekuid**. **Liikmesriigid võivad saada selliseid seisukohti igasugustelt asutustelt, kes liikmesriikide arvates on selliste seisukohtade esitamiseks asjakohased või suutelised, kaasa arvatud olemasolevatelt asutustelt, kes osalevad riigi õigusloomeprotsessis.** [...] **See on eriti oluline juhtudel, kui** hindamist **viivad läbi** kohalikud asutused, reguleerivad asutused või kutseorganisatsioonid, kes võivad tänu kohalike olude paremale tundmisele ja eriteadmistele suuta teatud juhtudel paremini tuvastada parima viisi avaliku huvi eesmärkide saavutamiseks, **ning** [...] kui nimetatud asutuste või organisatsioonide poliitiline valik pakub eeliseid juba väljakujunenud ettevõtjatele uute turuletulijate arvel.

(12) Kui töötaja või füüsilisest isikust ettevõtjana tegevuse alustamise ja jätkamise tingimuseks teatavatel kutsealadel on teatavate, konkreetse kutsequalifikatsiooniga seotud tingimuste täitmine, mille liikmesriik on otseselt või kaudselt sätestanud, on vaja tagada, et need tingimused on põhjendatud avaliku huvi eesmärkidega, näiteks aluslepingu tähenduses, milleks on avalik kord, avalik julgeolek ja rahvatervis või ülekaalukas üldine huvi, mida tunnistas Euroopa Kohtu praktika **ja mis võib edaspidi muutuda**. Reguleerimise intensiivsuse määramiseks on oluline tagada avaliku huvi eesmärkide piisav tuvastamine. Näiteks selleks, et tagada rahvatervise kaitse kõrge tase, peaks liikmesriikidel olema kaalutlusruum otsustamiseks, millisel tasemel kaitse nad soovivad rahvatervisele anda ja kuidas see kaitse tuleks saavutada. Samuti on vaja selgitada, et ülekaaluka üldise huviga seotud põhjused, mida Euroopa Kohus tunnistas, on sotsiaalkindlustussüsteemi finantstasakaalu säilitamine; tarbijate, teenuste kasutajate ja töötajate kaitse; nõuetekohase õigusemõistmise tagamine; kaubandustehingute ausus; võitlus pettustega ning maksudest kõrvalehoidumise ja maksude vältimise vastu; [...] **transpordi**ohutus; keskkonna- ja linnakeskkonna kaitse; loomatervis; intellektuaalomand; rahvusliku ajaloo- ja kunstipärandi kaitse ja säilitamine; sotsiaalpoliitika ja kultuuripoliitika eesmärgid. Vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale ei saa puhtalt majandusliku iseloomuga põhjused, millel on sisuliselt proteksionistlikud eesmärgid, samuti puhtalt halduslikud põhjused, näiteks kontrollimine või statistiliste andmete kogumine olla ülekaalukas üldine huvi.

(12a) Liikmesriikide otsustada on, millisel tasemel kaitse nad soovivad avaliku huvi eesmärkidele anda ja milline on sellise kaitse taseme saavutamise proportsionaalne viis. Asjaolu, et üks liikmesriik kehtestab teistest leebemad normid, ei tähenda seda, et teiste liikmesriikide normid on ebaproportsionaalsed ja seega ELi õigusega kokkusobimatud.

- (13) Kui liikmesriik kavatseb kutseala reguleerida või muuta kehtivaid õigusnorme, tuleks võtta arvesse püstitatud avaliku huvi eesmärkidega seotud riskide (eelkõige riski tarbijatele, kutsealatöötajatele või kolmandatele isikutele) olemust. Samuti tuleks pidada meeles, et kutsealateenuste valdkonnas esineb tavaliselt tarbijate ja kutsealatöötajate vahel teabe asümmeetria. Kutsealatöötajatel on kõrgetasemelised erialased teadmised, mida tarbijail ei pruugi olla, mistõttu neil on raske otsustada neile osutatud teenuste kvaliteedi üle; **selline olukord võib endiselt esineda, vaatamata kutsealatöötajate ja teenuse kasutajate vahelise teabe asümmeetria võimalikule vähenemisele teaduse ja tehnoloogia arengu tulemusel.**
- (14) Selleks, et täita proportsionaalsuse nõuet, peab meede sobima püstitatud eesmärgi saavutamiseks. Meedet tuleks pidada püstitatud eesmärgi saavutamiseks sobivaks üksnes siis, kui see peegeldab tõeliselt püüdu saavutada seda eesmärki järjekindlalt ja süsteemselt, näiteks kui teatavate tegevusaladega seotud samalaadsete riskide kõrvaldamisega tegeletakse võrreldaval viisil, ja kui võimalikke erandeid asjaomastest piirangutest kohaldatakse kooskõlas püstitatud eesmärgiga. Peale selle peaks liikmesriigi meede aitama saavutada püstitatud eesmärki ja seepärast – kui selle mõju kohapeal ei õigusta seda – ei tuleks seda sobivaks pidada.
- (15) Kutsekvalifikatsiooniga seotud nõudeid tuleks pidada vajalikuks üksnes juhul, kui kehtivaid meetmeid, näiteks tarbijakaitseseadust, ei saa pidada sobivaks või tõeliselt tulemuslikuks püstitatud eesmärgi saavutamisel.
- (16) Elementide hulgas, mida liikmesriikide ametiasutused arvesse võtavad, on kõige olulisemad järgmised: kutsealaga hõlmatud tegevuse ulatuse ja nõutava kutsekvalifikatsiooni seos; ülesannete keerukus eelkõige nõutava koolituse või kogemuse taseme, olemuse ja kestuse mõttes; kas kutsekvalifikatsiooni omandamiseks on erinevaid viise; konkreetse kutsekvalifikatsiooni omajatele reserveeritud kutsetegevuse ulatus, ja eelkõige, kas teatavatele kutsealatöötajatele reserveeritud tegevusalasid saab jagada teiste kutsealade töötajatega; autonoomia määr reguleeritud kutsealadel tegutsemisel, eriti kui reguleeritud kutsealadega seotud tegevus toimub nõuetekohase kvalifikatsiooniga kutsealatöötaja kontrolli ja vastutuse all.

- (17) Kui liikmesriik kutseala reguleerib, tuleb võtta nõuetekohaselt arvesse asjaolu, et tehnoloogia areng võib vähendada tarbijate ja kutsealatöötajate vahelist teabe asümmeetriat. Arvestades tehniliste muutuste ja teaduse edusammude kiirust, võib juurdepääsunõuete ajakohastamine olla mitme kutseala puhul äärmiselt oluline.
- (18) **Liikmesriigid** [...] peaksid nõuetekohaselt võtma arvesse meetme majanduslikku mõju, [...] pöörates erilist tähelepanu **osutatava teenuse kvaliteedile**, konkurentsile [...] turul [...], samuti sellele, milline on meetme mõju õigusele teha tööd ning isikute ja teenuste vabale liikumisele liidus. Selle analüüsi alusel peaksid liikmesriigid veenduma eelkõige, kas reguleeritud kutsealadele juurdepääsu ja nendel tegutsemise piirangu ulatus [...] on proportsionaalne püstitatud eesmärkide tähtsuse ja oodatava kasuga.
- (19) Liikmesriigid peaksid võrdlema kõnealust riiklikku meedet alternatiivsete ja vähempiiravate lahendustega, mis võimaldaksid saavutada sama eesmärgi, kuid seaksid vähem piiranguid. Kui meetmed on õigustatud tarbijakaitse seisukohast ja kui tuvastatud riskid piirduvad kutsealatöötajate ja tarbijate suhtega, mõjutamata negatiivselt kolmandaid isikuid, võiks eesmärgi saavutada vähempiiravate vahenditega kui tegevusala reserveerimine kutsealatöötajatele [...]. [...].

- (20) [...] **Liikmesriigid** peaksid andma **üldise** hinnangu asjaoludele, milles [...] **nõue** vastu võetakse ja seda rakendatakse, ning uurima eelkõige, milline on lisaks konkreetse kutsevalifikatsiooni nõudele veel muude nõuete kehtestamise [...] **koosmõju**. Teatavatel tegevusaladel tegutsemise alustamise ja jätkamise tingimuseks võib olla näiteks selliste sätete täitmine, nagu kutseala organiseerimise, kutseühenduse kohustusliku liikmesuse, kutse-eetika, järelevalve ja vastutusega seotud normid. Seepärast peaksid **liikmesriigid** [...] **uute või muudetud** meetmete [...] mõju hindamisel võtma arvesse ka **nende meetmete koosmõju** muude kehtivate nõuetega, nagu pidev kutsealane areng, kohustuslik kutsekoja liikmesus, registreerimis- või autoriseerimisskeemid, koguselised piirangud, konkreetse õigusliku vormi ja osaluse nõuded, territoriaalsed piirangud, mitut valdkonda puudutavad piirangud ja ametikohtade kokkusobimatuse reeglid, kindlustuskaitsega seotud nõuded ja kutsealal tegutsemiseks piisava keeleoskuse nõuded. **Sealjuures ei kohaldataks uut proportsionaalsuse hindamist selliste kehtivate nõuete suhtes, mida ei muudeta.** Liikmesriigi võetud meedet ei saa pidada vajalikuks püstitatud eesmärgi saavutamiseks, kui see põhimõtteliselt kordab nõudeid, mis on juba kehtestatud muude õigusnormide või menetluste raames.

(20a) Lisanõuete kehtestamine võib anda avaliku huvi eesmärgile lisaväärtuse ning asjaolu, et nende koosmõju tuleks hinnata, ei tähenda, et need nõuded on ebaproportsionaalsed. Näiteks pideva kutsealase arengu nõuded võivad sobida selle tagamiseks, et kutsealatöötajad hoiavad end oma valdkonna arengutega kursis, aidates samal ajal kaasa konkreetsete riskidega kutsealadel ohutuseeskirja täitmisele, ning kui see hõlmab tehnilisi, regulatiivseid ja eetilisi arenguid ning motiveerib kutsealatöötajaid osalema nende kutseala jaoks asjakohases elukestvas õppes; kui mõne kutseala jaoks on vajalik ja sobiv saavutada avaliku huvi eesmärk, võib piisava järelevalve tagamiseks kaaluda kohustusliku kutsekoja liikmesuse ettenägemist.

(20b) Käesolevas direktiivis ette nähtud proportsionaalsuse kriteeriumeid võib asjakohases ulatuses ja asjakohase intensiivsusega kohaldada proportsionaalsuse hindamise käigus, mis viiakse läbi enne uute sätete vastuvõtmist või kehtivate sätete muutmist. Proportsionaalsuse hindamisel kohaldatav ulatus ja intensiivsus peaks olema proportsionaalne vastuvõetava sätte sisu ja mõjuga.

(21) Siseturu nõuetekohaseks toimimiseks on äärmiselt oluline tagada, et liikmesriigid teavitaksid enne [...] reguleeritud kutsealadele juurdepääsu või nendel tegutsemist piiravate uute sätete vastuvõtmist **või kehtivate sätete muutmist** sellest kodanikke, esindusliite või muid asjaomaseid sidusrühmi, ning annaksid neile võimaluse oma seisukohti avaldada.

(22) [...] **Selleks et innustada liikmesriike jagama piisavat ja regulaarselt ajakohastatavat teavet kutsealade reguleerimise kohta, peaks komisjon lihtsustama** parimate tavade vahetamist **liikmesriikide vahel, sealhulgas selle kohta, millisel konkreetsel viisil liikmesriigid kutseala reguleerivad, ja sellise reguleerimise mõju.** [...]

- (23) Et suurendada läbipaistvust ja edendada proportsionaalsuse hindamist võrreldavate kriteeriumide alusel, on oluline, et liikmesriikide esitatav teave oleks reguleeritud kutsealade andmebaasis [...] **liikmesriikidele** märkuste esitamiseks kergesti kättesaadav.
- (24) Kuna käesoleva direktiivi eesmärged, nimelt ülemääraste piirangute kõrvaldamine juurdepääsult reguleeritud kutsealadele ja nendel tegutsemiselt, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab seda meetme ulatuse tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesolevas direktiivis sätestatakse õigusnormid, mis käsitlevad ühtset raamistikku proportsionaalsuse kontrolli teostamiseks enne [...] reguleeritud kutsealadele juurdepääsu või nendel tegutsemist piiravate uute õiguslike, regulatiivsete või haldussätete vastuvõtmist **või kehtivate sätete muutmist**, et tagada siseturu nõuetekohane toimimine.

Artikkel 2

Kohaldamisala

1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse liikmesriikide **õiguslike, regulatiivsete või haldussätete** [...] suhtes, mis piiravad juurdepääsu reguleeritud kutsealadele või nendel tegutsemist või ühte tegutsemisviisi, sealhulgas kutsenimetuse kasutamist ja sellise nimetuse all lubatud kutsetegevust, mis kuuluvad direktiivi 2005/36/EÜ kohaldamisalasse.
2. Kui liikmesriigid võtavad oma riigi õigusesse üle liidu eraldi õigusaktis [...] kirjeldatud [...] konkreetset kutseala reguleerivaid nõudeid [...], siis käesoleva direktiivi artikleid 4, 5 ja 6, välja arvatud artikli 4 lõige 4, [...] ei kohaldata. **Lõiget ei kohaldata liidu õiguses kehtestatud nõuete suhtes, mille puhul liikmesriigid saavad valida nende ülevõtmise täpse viisi.**

Artikkel 3

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse direktiivi 2005/36/EÜ mõisteid, **eeldusel et mõiste „reguleeritud kutseala“ hõlmab nii olemasolevaid reguleeritud elukutseid kui ka neid elukutseid, mille reguleerimist liikmesriigid kaaluvad.**

Peale nende kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) „Kaitstud kutsenimetuse“ on kutseala reguleerimise vorm, mille puhul kutsealase tegevuse või nende rühma nimetuse kasutamise tingimuseks on kindla kutsekvalifikatsiooni omamine asjaomases valdkonnas, kusjuures see tingimus on otseselt või kaudselt kehtestatud õiguslike, regulatiivsete või haldussätetega, ja mille puhul on asjaomase nimetuse väärkasutamine karistatav.

- b) „Reserveeritud tegevusalad“ on kutseala reguleerimise vorm, mille puhul juurdepääs kutsealasele tegevusele või nende rühmale on õiguslike, regulatiivsete või haldussätetega otseselt või kaudselt reserveeritud reguleeritud kutseala esindajatele, kaasa arvatud juhul, kui tegevusala jagatakse muude reguleeritud kutsealadega.

Artikkel 4

Uute meetmete eelhindamine ja järelevalve

1. [...] Enne [...] reguleeritud kutsealadele juurdepääsu või nendel tegutsemist piiravate uute õiguslike, regulatiivsete või haldussätete vastuvõtmist **või kehtivate** sätete **muutmist**, **hindavad liikmesriigid nende proportsionaalsust kooskõlas käesoleva direktiivi normidega.**
2. Igale lõikes 1 osutatud sättele tuleb lisada [...] **selgitus**, et oleks võimalik hinnata selle sätte vastavust proportsionaalsuse põhimõttele.
3. Sätte õigustatust [...] ja proportsionaalsust tuleb põhjendada kvalitatiivselt ning võimaluse korral **ja asjakohasel juhul** ka kvantitatiivselt [...], **võttes arvesse asjaomase liikmesriigi konkreetseid asjaolusid.**
4. Liikmesriigid kontrollivad [...] juurdepääsu reguleeritud kutsealadele ja nendel tegutsemist piiravate **uute või muudetud** õiguslike, regulatiivsete või haldussätete proportsionaalsust [...] **pärast nende vastuvõtmist**, võttes sealjuures nõuetekohaselt arvesse olukorra arengut asjaomase meetme vastuvõtmise järel.

5. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et lõikes 1 osutatud proportsionaalsuse hindamist teostataks objektiivselt ja sõltumatult, [...] **võttes arvesse objektiivseid tähelepanekuid.**

Artikkel 5

Põhjendatus avaliku huvi eesmärkide alusel

1. Liikmesriigid tagavad, et juurdepääsu reguleeritud kutsealadele ja nendel tegutsemist piiravad õiguslikud, regulatiivsed või haldussätted, mida nad kavatsevad vastu võtta, ning muudatused, mida nad kavatsevad teha kehtivates sätetes, oleks põhjendatud avaliku huvi eesmärkidega.
2. [...] **Liikmesriigid** kaaluvad, kas kõnealused sätted on põhjendatud avaliku korra, avaliku julgeoleku või rahvatervise seisukohast või ülekaaluka avaliku huviga, nagu sotsiaalkindlustussüsteemi finantstasakaalu säilitamine, tarbijate, teenuste kasutajate ja töötajate kaitse, nõuetekohase õigusemõistmise tagamine, kaubandustehingute ausus, võitlus pettustega ning maksudest kõrvalehoidumise ja maksude vältimise vastu, [...] **transpordi**ohutus, keskkonna ja linnakeskkonna kaitse, loomatervis, intellektuaalomand, rahvusliku ajaloo- ja kunstipärandi kaitse ja säilitamine, sotsiaalpoliitika ja kultuuripoliitika eesmärgid.
3. Puhtalt majandusliku iseloomuga põhjused [...] või puhtalt halduslikud põhjused ei saa olla ülekaalukas avalik huvi, mis õigustab piiranguid juurdepääsule reguleeritud kutsealadele või nendel tegutsemisele.

1. Enne [...] reguleeritud kutsealadele juurdepääsu või nendel tegutsemist piiravate uute õiguslike, regulatiivsete või haldussätete vastuvõtmist **või kehtivate sätete muutmist** [...] hindavad liikmesriigid, kas nimetatud sätted on [...] kohased püstitatud eesmärgi saavutamiseks ning ei lähe kaugemale eesmärgi saavutamiseks vajalikust.
2. **Kui liikmesriigid hindavad sätete vajalikkust ja proportsionaalsust, siis peab hindamise ulatus olema proportsionaalne sätte sisu ja mõjuga** [...]. [...]

Liikmesriigid kaaluvad:

- a) püstitatud avaliku huvi eesmärkidega seotud riskide (eelkõige riski **teenuste kasutajatele, sealhulgas tarbijatele**, kutsealatootajatele või kolmandatele isikutele) olemust;
- b) sätte sobivust püstitatud eesmärgi saavutamiseks [...];
- ba) kas säte tõepoolest peegeldab püstitatud eesmärki järjekindlalt ja süsteemselt;**
- c) sätte vajalikkust ning eelkõige seda, kas erinormid või üldisema iseloomuga normid, nagu tooteohutust käsitlevad õigusaktid või tarbijakaitseõigus, ei ole piisavad püstitatud eesmärgi saavutamiseks;

ca) meetme majanduslikku mõju, pöörates erilist tähelepanu konkurentsi tasemele turul ja osutatavate teenuste kvaliteedile, samuti mõjule isikute ja teenuste vabale liikumisele liidus;

cb) võimalust kasutada avaliku huvi eesmärgi saavutamiseks vähem piiravaid vahendeid; kui tuvastatud riskid piirduvad kutsealatootajate ja tarbijate suhtega, mõjutamata negatiivselt kolmandaid isikuid, hindavad liikmesriigid eelkõige seda, kas eesmärki on võimalik saavutada muude vahenditega kui tegevusalade reserveerimine;

cc) uute või muudetud sätete ning kutsealale juurdepääsu või sellel tegutsemist piiravate nõuete koosmõju ning eelkõige seda, kuidas uued või muudetud sätted koos muude nõuetega aitavad kaasa sama avaliku huvi eesmärgi saavutamisele ja kas need on selle saavutamiseks vajalikud.

Liikmesriigid kaaluvad ka järgmisi elemente, kui on asjakohane säte võtta vastu või seda muuta:

- d) kutsealaga hõlmatud või sellele reserveeritud tegevuse ulatuse ja nõutava kutsekvalifikatsiooni seost;
- e) ülesannete keerukuse ja konkreetsete kutsekvalifikatsioonide omamise vajaduse seost, eelkõige nõutava koolituse või kogemuse taseme, olemuse ja kestuse mõttes [...];

ea) võimalust omandada kutsekvalifikatsiooni muul viisil;

- f) [...] kas ja miks teatavatele kutsealadele reserveeritud tegevusalasid saab või ei saa jagada muude kutsealadega;
- g) autonoomia määra reguleeritud kutsealal tegutsemisel ning organisatsioonilise ja järelevalve korra mõju püstitatud eesmärgi saavutamisele, eriti kui reguleeritud kutsealadega seotud tegevus toimub nõuetekohase kvalifikatsiooniga kutsealatöötaja kontrolli ja vastutuse all;
- h) teaduse ja tehnoloogia arengut, mis võib **tulemuslikult** vähendada tarbijate ja kutsealatöötajate vahelist teabe asümmeetriat;
- i) [...];
- j) [...];
- k) [...].

3. [...]

4. Lõike 2 punkti **cc** [...] puhul hindavad **liikmesriigid** [...] **uue või muudetud sätte ning ühe või enama nõude koostöö, eelkõige järgmist:**

a) reserveeritud tegevusalad [...];

aa) kaitstud kutse nimetus;

b) **kohustus täita** pideva kutsealase arengu nõudeid;

c) kutseala organiseerimise, kutse-eetika ja järelevalvega seotud õigusnormid;

d) kohustuslik kutsekoja liikmesus, registreerimis- või autoriseerimisskeemid, eelkõige juhul, kui need nõuded tähendavad konkreetse kutse kvalifikatsiooni omamist;

e) koguselised piirangud, eelkõige tegevuslubade arvu piiravad või minimaalset või maksimaalset konkreetset kutse kvalifikatsiooni omavate töötajate, juhtide või esindajate arvu sätestavad nõuded;

f) konkreetse õigusliku vormi või äriühingu osaluse või juhtimisega seotud nõuded, niivõrd kui need nõuded on otseselt seotud reguleeritud kutsealal tegutsemisega;

g) territoriaalsed piirangud, [...] **sealhulgas** kui kutseala on sama liikmesriigi eri osades erinevalt reguleeritud;

h) nõuded, mis piiravad reguleeritud kutsealal tegutsemist ühiselt või partnerluses, samuti ametikohtade kokkusobimatuse reeglid;

i) kindlustuskaitse nõuded või muud personaalse või kollektiivse **kaitse** vahendid seoses kutsealase vastutusega;

j) kutsealal tegutsemiseks piisava keeleoskuse nõuded.

Artikkel 7

Sidusrühmade teavitamine ja kaasamine

Enne [...] reguleeritud kutsealadele juurdepääsu või nendel tegutsemist piiravate uute õiguslike, regulatiivsete või haldussätete vastuvõtmist **või kehtivate** sätete **muutmist** [...] **teevad** liikmesriigid **teabe** sobivate kanalite kaudu **kättesaadavaks** [...] teenuste kasutajatele, [...] ja **muudele** asjaomastele sidusrühmadele, **sealhulgas neile, kes ei ole** [...] kutseala esindajad [...], ning annavad neile võimaluse oma seisukohti avaldada. **Liikmesriigid võivad selleks kasutada siseriiklikke menetlusi.**

Artikkel 8

*Teabe vahetamine [...] **liikmesriikide** vahel*

1. Käesoleva direktiivi tõhusaks kohaldamiseks [...] **lihtsustab komisjon** teabevahetust [...] liikmesriikide **vahel** käesolevas direktiivis käsitletud küsimustes [...], **samuti** selle kohta, kuidas nad konkreetselt kutseala reguleerivad või **sellise** reguleerimise [...] mõju [...] kohta.
2. Liikmesriigid teatavad komisjonile, millised [...] **avaliku sektori** asutused vastutavad teave edastamise ja vastuvõtmise eest lõike 1 kohaldamiseks.

Artikkel 9

Läbipaistvus

1. [...] **Liikmesriigid** registreerivad põhjused, miks käesoleva direktiivi kohaselt hinnatud sätted on õigustatud [...] ja proportsionaalsed ning mis edastatakse vastavalt direktiivi 2005/36/EÜ artikli 59 [...] lõikele 5 komisjonile, direktiivi 2005/36/EÜ artikli 59 lõikes 1 osutatud reguleeritud kutsealade andmebaasis ning seejärel komisjon avalikustab need, **välja arvatud asjaomase liikmesriigi selgesõnalisel taotlusel neid põhjuseid avalikult kättesaadavaks mitte teha. Iga selline taotlus peab olema põhjendatud.**
2. Liikmesriigid [...] võivad esitada komisjonile või sätted [...] **edastanud** liikmesriigile märkusi **sätete ja põhjuste kohta, miks need sätted on õigustatud ja proportsionaalsed.**

Artikkel 10

Läbivaatamine

1. Komisjon esitab 18. jaanuariks 2024 ja seejärel iga viie aasta järel Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva direktiivi rakendamise ja toimimise, sealhulgas selle kohaldamisala ja tulemuslikkuse kohta.
2. Vajaduse korral lisatakse lõikes 1 osutatud aruandele ka asjakohased ettepanekud.

Artikkel 11

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi täitmiseks vajalikud õigusnormid hiljemalt **24 kuu pärast**. Nad edastavad kõnealuste õigus- ja haldusnormide teksti viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid need meetmed vastu võtavad, lisavad nad nendesse meetmetesse või nende meetmete ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetavate põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti.

Artikkel 12

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub [kahekümnendal] päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 13

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja